

19 maart 2026

De war on drones : middelen en mogelijke aansprakelijkheden van Defensie en de militair

Inhoudstabel

1

Introductie

2

Middelen

3

Aansprakelijkheid Defensie

4

Aansprakelijkheid uitvoerende militair?

5

Aansprakelijkheid en vervolgbaarheid piloot

6

Conclusie

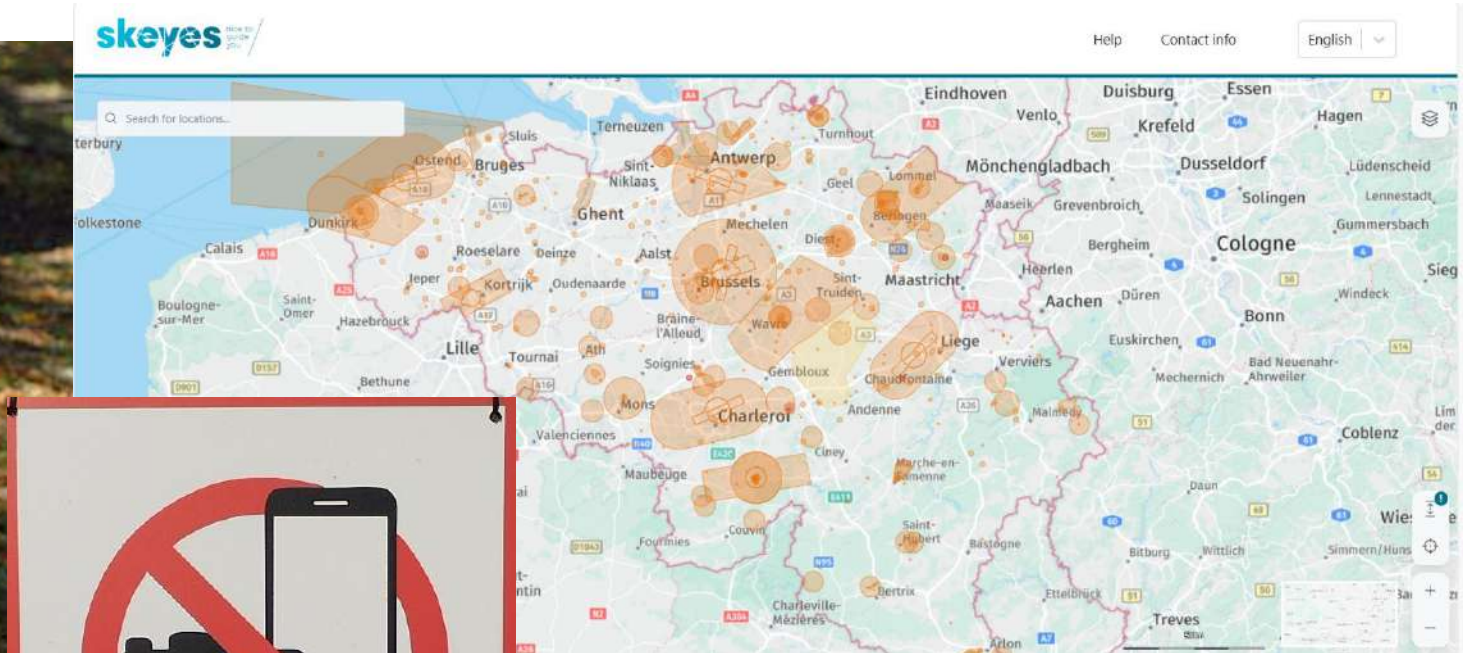
Niet-geclassificeerd

**DEFENSIE
LA DÉFENSE**

■ 1. Introduction

■ Twee belangrijke uitgangspunten

Niet-geclassificeerd

**DEFENSIE
LA DÉFENSE**

■ 2. Middelen

1. Jamming

= communicatie tussen piloot en drone verstoren / blokkeren → krachtig storingssignaal uitzenden om bestaand signaal te overstemmen

- **Juridische basis:** Art. 15/1§5 Wet Elektronische Communicatie
- **Technische risico's**
 - Ongewenste interferentie → impact op civiele infrastructuur
 - Ongewenste interferentie met eigen systemen
- **Operationele risico's**
 - Onvoorspelbare gevolgen
 - EM-signatuur
- **Juridische risico's :** collaterale schade

2. Hijacking

= controle over UAS overnemen (“kapen”) → bestaand signaal imiteren / manipuleren

- **Juridische basis:** Art. 15/1§5 (zie memorie van toelichting) en art. 34 Wet Elektronische Communicatie
- Onzekere interpretatie rechter / vervolgbaarheid parket ?
- Gelijkaardige technische, operationele en juridische risico's als bij jamming

Niet-geclassificeerd

3. Gebruik van geweld

= drone fysiek uitschakelen door kinetisch middel (projectielen, interceptiemiddelen...)

- Geen juridische basis
- Vernieling van andermans zaak = misdrijf (art. 528 Sw), maar rechtvaardigingsgronden
 - Wettige verdediging
 - Noodtoestand

DEFENSIE
LA DÉFENSE

4. Betrapping op heterdaad: vasthouden piloot

- **Juridische basis:** artikel 1, 3° Wet Voorlopige Hechtenis
 - **Artikel 1.** Voor de arrestatie bij op heterdaad ontdekte misdaad of op heterdaad ontdekt wanbedrijf gelden de volgende regels :
 - 3° iedere particulier die iemand vasthoudt die bij een misdaad of wanbedrijf op heterdaad betrapt werd, geeft de feiten onverwijld aan bij een agent van de openbare macht. De termijn van achtenveertig uren waarvan sprake is in het 1°, gaat in op het ogenblik dat die aangifte wordt gedaan;
- **Probleem :** piloot moeilijk te lokaliseren

Niet-geclassificeerd

**DEFENSIE
LA DÉFENSE**

■ 3. Aansprakelijkheid Defensie

A large military aircraft, possibly a transport plane, is shown on a tarmac. The aircraft is the central focus, with its wings and tail section visible. In the foreground, several ground crew members in white uniforms and hard hats are standing, looking towards the aircraft. The background is a clear, bright sky. The text 'COLLATERAL DAMAGE' is overlaid in large, bold, white letters across the middle of the image.

COLLATERAL DAMAGE

- Burgerrechtelijke aansprakelijkheid
- Strafrechtelijke aansprakelijkheid
- Internationaalrechtelijke aansprakelijkheid

DEFENSIE
LA DÉFENSE

Aansprakelijkheid Defensie

Strafrechtelijke aansprakelijkheid

- Vernieling andermans zaak (art. 528 Sw) → UAS
- Onopzettelijke doodslag en onopzettelijke slagen en verwondingen (art. 418 e.v. Sw)
 - ! Belang van voldoende voorzorgsmaatregelen
- **Rechtvaardigingsgronden**
 - Wettige verdediging
 - Noodtoestand

Burgerrechtelijke aansprakelijkheid

- **Foutaansprakelijkheid (art. 6.5 en 6.6 BW)**
 - Fout (art. 6.6, §1 BW): schending
 - wettelijke regel
 - algemene zorgvuldigheidsnorm
 - Schade
 - Oorzakelijk verband
- **Rechtvaardigingsgronden**
 - Wettige verdediging
 - Noodtoestand
- Verlies van recht op schadevergoeding voor piloot (art. 6.20 BW)

Aansprakelijkheid Defensie

- Internationaalrechtelijke aansprakelijkheid: artikel 2 EVRM: recht op leven → strenge proportionaliteitstoets

TITEL I RECHTEN EN VRIJHEDEN

ARTIKEL 2

Recht op leven

1. Het recht van een ieder op leven wordt beschermd door de wet. Niemand mag opzettelijk van het leven worden beroofd, behoudens door de tenuitvoerlegging van een gerechtelijk vonnis wegens een misdrijf waarvoor de wet in de doodstraf voorziet.

2. De beroving van het leven wordt niet geacht in strijd met dit artikel te zijn geschied ingeval zij het gevolg is van het gebruik van geweld, dat absoluut noodzakelijk is:

(a) ter verdediging van wie dan ook tegen onrechtmatig geweld;

(b) teneinde een rechtmatige arrestatie te bewerkstelligen of het ontsnappen van iemand die op rechtmatige wijze is gedetineerd, te voorkomen;

(c) teneinde in overeenstemming met de wet een oproer of opstand te onderdrukken.

Niet-geclassificeerd

DEFENSIE
LA DÉFENSE

4. Aansprakelijkheid uitvoerende militair?

Aansprakelijkheid uitvoerende militair?

Strafrechtelijke aansprakelijkheid

- **Rechtvaardigingsgronden:**
 - Overheidsbevel (art. 70 Sw) → handelen in overeenstemming met Rules of Engagement
 - Wettige verdediging
 - Noodtoestand
- **Extra dekking:** militair moet de wettig gegeven bevelen van zijn meerdere getrouw uitvoeren, voor zover deze niet kennelijk onwettig zijn (art. 260 Sw)

Burgerrechtelijke aansprakelijkheid

- **Lex specialis:** Wet van 20 mei 1994 inzake de rechtstoestanden van het personeel van Defensie
 - Principe: vergoeding door Staat voor schade veroorzaakt door militairen (art. 91)
 - Uitzondering: opzettelijke fout, zware fout of lichte herhaaldelijke fout → aansprakelijkheid militair (art. 92)

Defensiechef Vansina: "Drones boven legerbases mogen neergeschoten worden"

5. Aansprakelijkheid en vervolgbaarheid piloot

Aansprakelijkheid piloot

Strafrechtelijke aansprakelijkheid

- Vliegen in verboden geozones (vb. militaire zone)
- Privacy-inbreuken
- Spionage
- ...

Burgerrechtelijke aansprakelijkheid

- Schade veroorzaakt door drone
- Foutaansprakelijkheid (art. 6.5 en 6.6 BW)
- Verdeling van aansprakelijkheid Staat – piloot
→ bevoegdheid bodemrechter

Niet-geclassificeerd

I Vervolgbaarheid piloot?

- Identificatie ?
- Parket opent onderzoek, maar geen vervolging zolang piloot niet geïdentificeerd kan worden
- Vergelijking laserincidenten
- Alternatief vergoedingssysteem noodzakelijk ?

**DEFENSIE
LA DÉFENSE**

Niet-geclassificeerd

**DEFENSIE
LA DÉFENSE**

■ 6. Conclusie